

<https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/ca8e8cab-2419-42b4-9d69-4fbd44385bd6/content> (дата звернення: 14.10.2023).

2. Коваль Д. Теоретичні аспекти розвитку сучасного міжнародного повітряного права. Аеро-2022. Повітряне і космічне право, м. Київ, 25–26 листоп. 2022 р. Київ, 2022. С. 10–12. URL: <https://dspace.nau.edu.ua/bitstream/NAU/58301/1/9055-77007424408-1-PB.pdf> (дата звернення: 14.10.2023).

3. Старчук О. Щодо поняття принципів права. Часопис Київського університету права. 2012. № 2. С. 40-43.

4. Капустяк І. Теоретико-правові аспекти принципів міжнародного повітряного права. С. 81–82. URL: <https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/16712/1/Капустяк%20І.О.%20ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ%20АСПЕКТИ%20ПРИНЦИПІВ%20МІЖНАРОДНОГО%20ПОВІТРЯНОГО%20ПРАВА.PDF> (дата звернення: 14.10.2023).

5. Конвенція про міжнародну цивільну авіацію. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_038#Text (дата звернення: 14.10.2023).

УДК 343(043.2)

Хомусько Є.М., здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Гольдберг Н.О., к.ю.н.

ВЗАЄМОДІЯ ДЕРЖАВНОЇ АВІАЦІЙНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ З ПРАВООХОРОННИМИ ОРГАНАМИ

Взаємодія Державної авіаційної служби України (далі – Державіаслужба) з правоохоронними органами наразі є надзвичайно важливою, оскільки вона сприяє основній меті національного законодавства – захисту прав і свобод людини і громадянина. Початком їх співпраці можна вважати затвердження постановою Кабінету Міністрів України від 26.06.2019 № 550 Порядку взаємодії Державної авіаційної служби з правоохоронними органами з питань забезпечення безпеки цивільної авіації [1].

Державіаслужба є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Віце-прем'єр-міністра з відновлення України - Міністра розвитку громад, територій та інфраструктури, який реалізує державну політику у сфері цивільної авіації та використання повітряного простору України та є уповноваженим органом з питань цивільної авіації [2]. Відповідно до чинного законодавства Державіаслужба під час виконання покладених на

неї завдань взаємодіє в установленому порядку з іншими державними органами, допоміжними органами і службами, утвореними Президентом України, тимчасовими консультативними, дорадчими та іншими допоміжними органами, утвореними Кабінетом Міністрів України, органами місцевого самоврядування, об'єднаннями громадян, громадськими спілками, профспілками та організаціями роботодавців, відповідними органами іноземних держав і міжнародних організацій, а також підприємствами, установами, організаціями [2].

Не винятком є і правоохоронні органи, взаємодія Державіаслужби з якими регламентується Постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку взаємодії Державної авіаційної служби з правоохоронними органами з питань забезпечення безпеки цивільної авіації» та Законом України «Про Державну програму авіаційної безпеки цивільної авіації» [1; 2].

Звичайно, першочергово варто звернути увагу на форми взаємодії Державіаслужби з правоохоронними органами, до яких належить взаємне інформування, планування і проведення спільних заходів щодо виявлення, припинення і попередження правопорушень у галузі цивільної авіації, а також надання допомоги правоохоронними органами державним інспекторам та особам, уповноваженим на проведення перевірок, у виконанні ними службових обов'язків щодо інспектування і перевірок.

Перша форма взаємодії між Державіаслужбою та правоохоронними органами полягає в тому, що вони повідомляють один одного про виявлені правопорушення у сфері цивільної авіації, заздалегідь визначають порядок дій, що всебічно стосуються правопорушень у вищезазначеній сфері.

Друга форма взаємодії передбачає, що правоохоронні органи за необхідності допомагають Державіаслужбі при проведенні інспектування та перевірок у разі виявлення фактів або отримання інформації щодо скоєння правопорушень.

Варто відзначити, що кожна зі сторін взаємодії має свої обов'язки щодо іншої. Наприклад, Державіаслужба інформує правоохоронні органи про виявлені факти правопорушень у галузі цивільної авіації або отриману про них інформацію; надає консультативну допомогу щодо визначення та ідентифікації правопорушень, пов'язаних з використанням повітряного простору України, провадженням діяльності на аеродромних територіях, які впливають на безпеку авіації, а також розробленням, виготовленням, ремонтом та експлуатацією авіаційної техніки, провадженням господарської діяльності в галузі цивільної авіації,

аеронавігаційного обслуговування, забезпеченням безпеки авіації. У свою чергу правоохоронні органи в рамках взаємодії в межах своїх повноважень інформують Державіаслужбу про виявлені факти правопорушень у галузі цивільної авіації або отриману про них інформацію; за зверненням уповноважених на проведення перевірок осіб Державіаслужби допомагають у виконанні ними службових обов'язків [1].

Форми взаємодії та взаємні обов'язки Державіаслужби та правоохоронних органів дають можливість визначити напрямки їх взаємодії, серед яких варто виокремити обмін інформацією щодо суб'єктів авіаційної діяльності, які можуть становити потенційну загрозу безпеці польотів та вчинити правопорушення у галузі цивільної авіації з метою запобігання настанню шкідливих наслідків; своєчасне та швидке реагування на повідомлення про дії юридичних та/або фізичних осіб, які можуть становити загрозу безпеці польотів.

З вищезазначеного можна зробити висновок, що взаємодія між Державною авіаційною службою України та правоохоронними органами відіграє значну роль у підтриманні достатнього рівня безпеки у сфері цивільної авіації. На сьогодні існує багато форм даної взаємодії: від організації взаємного планування щодо виявлення, припинення і попередження правопорушень у галузі цивільної авіації до надання допомоги у виконанні службових обов'язків. Наявність широкого розгалуження напрямків взаємодії Державіаслужби та правоохоронних органів значною мірою сприяє забезпеченню охорони громадян та у подальшому може стати надійним підґрунтям у розвитку співпраці між даними органами.

Література

1. Про затвердження Порядку взаємодії Державної авіаційної служби з правоохоронними органами з питань забезпечення безпеки цивільної авіації: Постанова Кабінету Міністрів України від 26 чер. 2019 р. № 550. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/550-2019-п#Text> (дата звернення: 13.10.2023).

2. Про затвердження Положення про Державну авіаційну службу України: Постанова Кабінету Міністрів України від 08 жовт. 2014 р. № 520: станом на 3 трав. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/520-2014-п#Text> (дата звернення: 13.10.2023).

Чайковська А.Б., здобувач вищої освіти
другого (магістерського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Панова О.О., д.ю.н., професор

ВІКТИМОЛОГІЧНА ПРОФІЛАКТИКА КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ В СФЕРІ АВІАЦІЇ

Віктимологічна профілактика кримінальних правопорушень в сфері авіації — це система заходів, спрямованих на попередження вчинення злочинів у сфері авіації через розуміння та врахування психологічних та соціологічних аспектів, які впливають на злочинну активність в цій галузі. Вона враховує фактори, які можуть спонукати осіб до скоєння авіаційних злочинів та спрямована на попередження цих дій.

Існує кілька факторів, які можуть спонукати осіб до скоєння авіаційних злочинів, серед яких:

1. *Економічний стрес*. Фінансові труднощі, заборгованості та фінансовий стрес можуть спонукати авіаперсонал до незаконних дій, таких як крадіжки, митництво або злочини проти компанії.

2. *Психологічні проблеми*. Особисті психологічні проблеми, такі як депресія, тривожність або особисті розлади, можуть призвести до ненормативної поведінки, включаючи авіаційні злочини. Так, наприклад, 23 березня 1972 року Тимофій Шовкун обманом заволодів літаком, підняв його у повітря, без другого пілота, і не повідомив про це диспетчера. Пілот направив літак на власну квартиру, на третьому поверсі чотириповерхового цегляного будинку. У результаті зіткнення літак повністю зруйнувався і частково згорів, було пошкоджено декілька квартир на третьому і четвертому поверхах будинку. Люди в будинку не постраждали, сам же пілот загинув. Причина інциденту — самогубство Шовкунова Тимофія внаслідок психопатичної реакції на ґрунті сімейних негараздів [1].

3. *Вплив алкоголю і наркотиків*. Вживання алкоголю або наркотиків може погіршити прийняття рішень та координацію, що може призвести до авіаційних злочинів, зокрема випадків п'янства в авіації. Наприклад випадок Eastern Air Lines під час рейсу 40 (1972): Пілоти Eastern Air Lines виявилися під впливом алкоголю під час польоту з Нью-Йорка до Маямі. Це призвело до трагедії, коли літак врізався в Атлантичний океан. Усі на борту загинули.